

Rigsdagstidende.

1850. Forhandlingerne paa Landstinget. № 112.

37te Møde.

Løvedagen den 23de Marts.

(Forts.)

Solberg (forts.): Dersom nu dette er givet, saa troer jeg ogsaa, at man maa indrømme, at Staten, naar den har hævet sine Borgere op til en langt større Bestielse af politiske og borgerlige Rettigheder og Friheder, maa være berettiget til baade at indskrænke Contractsfriheden i visse Retninger, ligesom ogsaa at op hæve saadanne Contracter, hvorved det blev, om ikke umuligt, saa dog saare vanskeligt for den simple Borger at opfylde de Pligter og hævede de Rettigheder, som Staten har givet ham. Forsaavidt der hos enkelte Medlemmer af dette Thing findes Frygt for, at en saadan Ophævelse af lovlige Contracter skulle svække Crediten i Almindelighed, da ærer jeg denne Frygt, men jeg troer ikke, at den er begrundet, thi der er visse Grændser, udenfor hvilke Staten ikke kan gaae, uden at den undergraver sig selv, uden at den vilde virke til sin egen Oplosning. Den Bevægelse, som gaaer igjennem Folket og igjennem Nationen, den Bevægelse, som udviklede sig saa kraftigt overalt i Europa — denne Bevægelse har for mig en høj Betydning; jeg staaer for den med Ærefrygt og Beundring, thi jeg betragter den som Noget, der er kommet ovenfra, fra fra Ham, som ryster Kongernes Throner og mange Gange lader Scepteret falde af den Svages Hænder; jeg staaer for den med Beundring og Ærefrygt, thi jeg betragter den, som kommende fra Ham, for hvem tusinde Aar ere som een Dag, og som i sin Wiisdom, om end langsomt, saa dog sikkert fører Menneffene frem til Frihed og Lyksalighed. I det jeg nu saaledes betragter Sagen, skal jeg være meget tilbøielig til paa enhver mulig Maade at sympathisere med og gaae med dem, der paa en fornuftig Maade ville lede Bevægelsen hen paa det rette Spor, og

ville arbejde mod dem, der ved Agitation og fordærvelige Midler af egennyttige Hensyn ville søge at lede den paa Afveje; men jeg maa paa den anden Side aabent erklære mig imod alle dem, hvis Bestræbelser gaae ud paa at ville standse denne Bevægelse; thi deres Bestræbelse forekommer mig at ligne Barnets, der sætter sin svage Haand imod Flodens Bølger, i det forsængelige Haab at kunne standse dem eller give dem en ganske anden Retning.

Forsaaavidt Udvalget har indstillet, at der istedetfor $\frac{1}{2}$ skal staae $\frac{1}{3}$, være det mig tilladt endnu at tale nogle saa Ord. Jeg skal henholde mig til, hvad der af den ærede Ordfører allerede er udtalt ved den forrige Behandling, at nemlig Hensyn til Almeenvæltet har været det, som især har bevæget os til at gaae ind derpaa; men jeg maa ogsaa tilføie Følgende: Jeg troer, at Stemmerne i dette Tilfælde ikke blot bør tælles, men ogsaa veies. Her staaer vel $\frac{1}{2}$ overfor $\frac{1}{3}$; men dersom man nu indrømmer det — og det troer jeg, at vi Alle ere enige om — at Gaardmandshoveriet er yderst skadeligt, at det bevirker Tidsspilde og Nationaltab, og at det — hvad jeg anseer for langt værre — er demoraliserende i allerhøieste Grad for Ungdommen, idet Ungdommen derved lærer Dovenskab, Uredelighed og Udsvævelser af forskjellig Art, idet, siger jeg, at vi vel Alle ere enige om Hovoriets Skadelighed, troer jeg ogsaa, at den Trediedeel, som nu er intelligent og fornuftig, som har Begreb om, at det er skadeligt, at denne Trediedeel staaer langt over de Dyrige, som ere blinde for deres sande Fordeel, og det er sørgeligt, sørgeligt siger jeg, at saa mange Menneffer skulle blive ved at være dette forhadte Trældomsaa, fordi de tilfældigvis ere komne til at leve iblandt og ere sammenblandede med den større Masse, som er blind for sin egen Fordeel.

Schytte: Jeg har netop havt en Tvivl